

Apžvalga

Nr. 72

ANTRADIENIS, 1946 M. LAPKRIČIO 12 D.

II metai

ANGLIJA NENUSIGINKLUOS

Londonas, XI. 11. Naujojo Londono City burmistro įvedimo į pareigas proga, šeštadienį min. pirm. Attlee pasakė tradicinę politinę kalbą.

Pradėdamas min. Attlee iškėlė Anglijos mokomojo balanso sunkumus, kuriuos pavyko nugalėti tikrai JAV ir Kanados paskolomis. Neimanoma atstatyti normalius pasaulio ekonominius santykius, nes trūksta ne tik maisto produktų, bet ir pirminių žaliavų, kaip anglies, geležies, plieno ir t.t. Tačiau nežiūrint to, Anglija savo eksportą pakėlė tiek, kad jis viršija geriausių metų Anglijos eksportą ir tuo tapo įrodyta, kad demokratijos nėra silpnos ir sutrūkusios, kaip tvirtina kai kurių kraštų propaganda.

Toliau Attlee pabrėžė, kad Anglija visiškai pasitiki JTO ir kitomis tarptautinėmis institucijomis ir jomis naudosis visose srityse. Tačiau JTO galės sekmingai atlikti savo uždavinius tikrai tada, jei visom pasaulio tautom bus suteikta valdymosi laisvė ir tada bus pasiekta viso pasaulio gerbū-

vis. Bet dabar JTO vyrauja obstrukcija, ideologinė propaganda, kuri diskriminuoja JTO autoritetą. Attlee net prašęs savo kolegą Beviną vengti polemikų ir neatsakinėti į spaudos bei radijo daromus užmetimus.

Kalbėdamas apie nusiginlavimą, Attlee pareiškė: yra neįmanomas vienašališkas nusiginlavimas. Nusiginlavimai galima tikrai palaipsniui, palaipsniui stiprėjant tarptautiniam saugumui. Bet kol to nebus pasiekta, Anglija bus tvirta ir apsiginlavusi. Anglija yra nusistačiusi glaudžiai bendradarbiauti su JAV ir TSRS.

Apie Vokietiją Attlee pareiškė, kad Vokietija yra Europos taikos ir stabilizavimo raktas. Ji neprivalo tapti ginklų arsenalu, tačiau jos industrija turi būti vėl paleista darban, kad galėtų ji pati savimi pasirūpinti ir padėti Europai atsistatyti. Ji negali būti panaudota kitam karui. Jai neturi būti vietos ideologinėms kovoms. Ji turi tapti Europos taikos, jos ateities ir gerbūvio pagrindu.

Prancūzijoje laimėjo komunistai

Paryžius, XI. 12. Vakar prancūzų tauta rinko parlamentą, kuris susideda iš 618 atstovų, o iš jų metropolitaniškai — 544 atstovus, o likusius — kolonijas.

Galutiniais metropolitaniškos ir kai kurių kolonijų rinkimų daviniais, komunistų partija gavo 172 vietas (laimėjo 24 naujų vietų), katalikai — 164 (laimėjo 3), socialistai — 96 (pralaimėjo 24), radikalai — 62 (laimėjo 21), degaullistų, laisvės respublikonų ir kitų partijų valstybės blokas — 87 (laimėjo 20), likusias vietas pasidalino smulkiosios partijos.

Kolonijų rezultatai dar nėra žinomi. Jie paaiškės tikrai po poros dienų.

TRUMANO PAREISKIMAS

New Yorkas, XI. 12. Vakar spaudos atstovams prez. Trumanas pareiškė, kad respublikonams laimėjus, JAV administravimas ir jų užsienio politika nepasikeis. JAV užsienio politika yra visos JAV tautos

nacionalinė politika ir jai nustatyti glaudžiai bendradarbiavo abi JAV partijos.

Respublikonų partijos vadas Vandenbergas pareiškė, kad jis įspėjęs min. Byrnes daugiau nedaryti Sovietų S-gai nuolaidų.

Respublikonų partijos vadas senate W. Wite pareiškė, kad bus stengiamasi visiškai panaikinti tuos mažus nuomonių skirtumus, kurie iki šiolei buvo tarp abiejų partijų.

KRIKŠČIONYS DEM. PRA-LAIMI

Roma, XI. 12. Sekmadienį įvykusių didesnių Italijos miestų savivaldybių rinkimų rezultatai paaiškės tikrai poryt. Tačiau jau dabar yra aišku, kad pirmąją liaudies blokas (komunistai, socialistai ir kitos kairiosios grupės). Dėl antros vietos varžosi krikščionys demokratų su Uomo Qualunque (eilinis žmogus) partija. Ši pastaroji partija laikoma neofašistine.

DEGINAMI FABRIKAI

Londonas, XI. 12. Prieš ketelį dienų Saksonijoje (Vokietijoje, sovietų zonoje) sudegė du dideli fabrikai. Vakar Saksonijoje sudegė dar penki dideli fabrikai. Manoma, kad tai yra sabotажininkų darbas, nes jie verčiau juos sunaikina, negu kad būtų išvežti į Sovietų S-gą.

Sovietai jau pradėjo išmontuoti du didžiulius Jenos stiklo apdirbimo fabrikus. Manoma, kad juos išvežs, bus išvežti į Sovietų S-gą taip pat juose dirbę specialistai.

DP GLOBA BE TSRS

New Yorkas, XI. 11. Soc. kultūrinių ir humanitarinių reikalų komisijoje toliau svarstomas karo pabėgėlių ir iškeldintų asmenų globos klausimas.

Po E. Roosevelt kalbos, kurioje ji atsakė Vyšinskio kalbai, pareiškėdama tas pačias mintis, kuris ji buvo pareiškusi per JTO pirmąjį suvažiavimą Londone ir pridūrusi, kad, nežiūrint nuomonių skirtumų, yra galimas tame reikale bendradarbiavimas tarp JAV ir TSRS, kalbėjo Prancūzijos atstovas. Jis išreiškė pažiūrą, kad tiems asmenims, kurie nenori grįžti į savo tėvynes, JTO neturi atsakyti savo globos ir paremti juos, o taip pat padėti jiems įsikurti kituose kraštuose.

Tą Prancūzijos pažiūrą paremė Danijos, Kanados, Brazilijos ir Egipto atstovai.

Po to kalbėjęs Belgijos atstovas įnešė naują pasiūlymą: kadangi TSRS ir kiti slavų kraštai yra priešingi tų asmenų globali, tat ją reikėtų suorganizuoti tie kraštai, kurie su ta globa sutinka, iš jos išskiriant TSRS ir kitus slavų kraštus.

Tam pasiūlymui pasipriešino Lenkijos atstovas, kuris jį pavadino provokatorišku.

LENKŲ MENO TURTAI

Londonas, XI. 11. Prieš ketelį dienų buvo paskelbta, kad žymi dalis lenkų meno turtų, paslėptų Kanados vienuolyneose, paslaptinai dingo. Tarp tų turtų buvo brangūs numizmatikos rinkiniai iš XVI amžiaus.

Vakar žymus Kanados dvasiškis pareiškė, kad iš tų me-

Lemiantis posėdis

New Yorkas, XI. 12. Keturių didž. užs. reik. min. konferencijoje buvo svarstyt. taikos sutarčių su Rumunija, Bulgarija ir Vengrija projektai. Bevin pasiūlymui atlyginti už Rumunijos naftos šaltinius griežtai pasipriešino Molotovas.

Po to Bevinas iškėlė sovietų kariuomenės Balkanų kraštuose klausimą, tačiau Molotovas pareiškė nėra pasirošęs jį svarstyti.

Vakar spaudos atstovams padarytame pareiškime min. min. Byrnes pasakė, kad šiandien 4 užs. reik. ministrai turės nuspręsti, ar jie pasirašys taikos sutartis su buvusiais vokiečių sateliniais kraštais, ar ne.

TERORISTAI KELIASI Į ANGLIJĄ

Londonas, XI. 11. Londone ir kituose didesniuose Anglijos miestuose imtasis atsargos priemonių viešiesiems pastatams apsaugoti. Policijos organai turi žinių, kad Palestinos teroristinės žydų organizacijos nori įkelti koją į Anglijos salas.

no turtų niekas nėra žuvę, o jie visi yra paslėpti saugioje vietoje ir jie ten bus laikomi kol paaiškės, kad dabartinė Lenkijos vyriausybė turi į juos teisę.

NOVIKOVAS KALTINA

New Yorkas, XI. 12. Vakarų rykščiam JTO konf. mandatų komisijos posėdyje sovietų ambasadorius Vašingtone Novikov išdėstė savo vyriausybės pažiūrą kolonijų ir mandatų klausimu. Jis pareiškė, kad Anglijos ir JAV vedama mandatų politika pažeidžia Chartos principus. P. Afriką jis pakaltino noru aneksuoti naujas teritorijas, o buv. Japonijos mandatus turėtų priimti JTO, prieš tai apkalbėjus Saugumo Tarybą jų strateginę reikšmę. Toliau jis kaltino Angliją, kad ji iki šiolei neišsprendusi Palestinos problemos. Jo nuomone, tą problemą galima išspręsti dviem būdais: suteikti Palestina nepriklausomybę ar jos mandatą pavesti JTO.

Soc. kult. ir humanitarinė komisijoje Gromyko griežtai pasipriešino Libano pasiūlymui leisti laisvai versti į visas kalbas visų tautų klasikų. Gromyko palaikė Manuilskis.

Ekonominės social. komisijoje buvo svarstomas pasaulio maitinimo klausimas likvidavus UNRRA. La Guardia pareiškė, kad panaikinus UNRRA milijonai žmonių Europoje bus išstatyti bado pavojui. Jis siūlė palikti susiaurintą UNRRA, kuri tiektų badaujantiems kraštams maisto produktus, arba įsteigti kitą panašią organizaciją, kurią pasižadėjo remti ir TSRS.

KO NORI SOVIETAI?

Raym. Lacoste dienraštyje „L'Epoque“ dėsto:

„I tiki klausimui W. C. Bullit atsako: „Klasių karo, revoliucijos kapitalistiniuose kraštuose ir užvaldymo ne sovietinių kraštų. Leninas juk ciniškai tvirtino, kad tikslo siekiant, reikia griebtis įvairios taktikos ir priemonių, nevengiant melo. Sovietai jau šešis kartus keitė politiką.“

1. 1917 — 20 m. Leninas tvirtai buvo įsitikinęs revoliucijos sėkme Europoje. Jis vedė aštrų puolimą prieš kapitalistinius kraštus.

2. 1920 — 33 m. silpna sovietinė valstybė vaidina pacifistę. Ji 1928 m. kovo mėn. siūnia Litvinovą į Ženevą reikalauti visuotinio nusiginklavimo. 1925 — 1932 m. pasirašo visą eilę sutarčių su Pabaltijo ir kitomis valstybėmis.

3. 1934 — 39 m. veda dvigubą politiką, o ypač siekia, kad Vokietija pulytų Prancūziją, Lenkiją ir D. Britaniją. Iš kitos pusės buržuazinės valstybės kurstė pulti Vokietiją ir Japoniją, nors su jomis buvo pasirašiusi sutartis. Tuo tikslu svetur buvo organizuoti ir remti liaudies frontai, kurių uždavinys buvo tą mintį skleisti ir, reikalui esant, paremti.

4. 1939 m. rugpjūčio 23 d. — 1940 birželio mėn. tikėjosi ilgo karo tarp fašistinių kraštų, kuriems nusilpus, jie galės naudotis vaisiais.

„Rusiškasis Muenchenas yra žymiai atšiauresnis už britų ir prancūzų 1938 m. sukurtą. Sovietai sulaužo visas sutartis su Lietuva, Latvija, Estija, Suomija, Lenkija ir Rumunija. Jie prisijungia dalį Suomijos, Pabaltijį, pusę Lenkijos ir gauna Besarabiją ir Bukoviną iš Rumunijos.“

5. 1940. VI — 1944 m. Sovietams kelia nerimą greitas Prancūzijos žlugimas ir baimė būti užpultiems Vokietijos ir Japonijos sutartinai. Štai kodėl 1941 m. kovo mėn. Sovietai pakartotinai bandė tartis su Hitleriu, o 1941. IV. 13 d. pasirašė nepuolimo paktą su Japonija. Vokietijai karą pradėjus, jie bandė susitaikyti su kapitalistiniais kraštais ir jiems daryti nuolaidas: panaikinti kominterną, sutrukdyti komunistų veiklą JAV, daryti nuolaidas lenkamams, pasirašyti Atlanto nuostatus.

Ir štai prieiname prie paskutinio etapo, paskutinių dvejų metų sovietinės politikos, kuri nereikalinga senų kaukių.

NAUJOJI AGRESIJA

1945—1946 m., t.y. pokariniai metai sudaro paskutinį — šeštąjį sovietinės politikos laikotarpį. Sovietai dabar remiasi nauja tikrove: užėmimu dviejų trečdalių Europos, šiaurės Korėjos ir Mandžūrijos. Dabar jie meta taiklingumo

kaukę ir siekia pavergti Graikiją, Turkiją, Iraną, nekalbant apie Vokietiją, Italiją, Prancūziją, Ispaniją. Jie ieško atsparos taškų ir naujų bazių.

„Taika nuolat lipdoma, — rašo Bullit, — bet kai ko galima pasiekti tik su jėgos persvara Sovietus spaudžiant. Šiaip jau Sovietai yra vienintelis galimas užpuolikas pasaulyje“.

Naujoji agresija pradėta. 1945 V. 15 d. įteiktas Maskvos siūlymas, kurį pasirašė 17 asmenų, kominterną atkurti. Žvelkime, kas tą raštą pasirašė. Iš jų vienintelė ispanė Dolores Ibarruri la Pasionaria yra pensininkas. Kiti jos kolegos jau šiandien daug kur sprendžia politikoje.

Ercoli, pasivadinęs Togliatti, sėdi italų ministerių kabinete ir diriguoja komunistų partijai, kuri susidėjo su socialistais kovoti su krikščionimis demokratais.

Dimitrov ir Kolarov yra viešpačiai Bulgarijoje. Gottwaldas šeimininkauja Čekoslovakijoje. Zdanovas yra sovietinės kontrolės komisijos pirmininkas Suomijoje. Kuusinen sovietinėje Karelijos respublikoje eina prezidento pareigas. Manuilskis yra Ukrainos „užsienių reikalų ministeris“. Koplenik su raudonąja armija atvyko į Austriją ir ten komunistus Horner, Fischer paskyrė vidaus ir švietimo ministrais. Thorez Prancūzijoje yra ministerio pirmininko pavaduotojas, komunistų partijos vadas. Rokof užkulisėje vadovauja Vengrijos komunistams ir diriguoja kabinete esančius keturis ministerius. Ona Pauker Rumunijoje yra patamsio šmėkla ir daug lemia valstybiniame gyvenime. Vokietijoje Pieck ir Grothwol yra vadovaujami W. Ulbrichto. Jugoslavijoje Tito, Kardelj, Pylade yra seni kominterno veikėjai. Štai, pasak britų spaudos, vaizdas, kominterną panaikinus.

SOVIETINĖ VALDŽIA

Naujasis Politbiuras, kuris vadovauja sovietinei valstybei, yra įdomios sudėties. Molotovas, Malenkovas, pirmieji Stalino pavaduotojai, įgyja vis daugiau svorio. Kai kurie yra nustumti — Vorošilovas, Kaganovičius, Kruščiovas, Ukrainos ministeris pirmininkas. Politbiure nėra nė vieno vadovaujančio kariuomenės daliniams. Jie visi pajungti marš. Vasilevskiui, gen. štabo viršininkui, kuris pareina Stalino. Karo kabineta sudaro Stalinas, Molotovas, Malenkovas, Beriia ir Voznesenski. Dabartinių patvarkymų Stalino pavaduotojais numatoma: m. p. m. Molotovas, partijos gen. sekretorium Malenkovas, kariuomenės vadu Bulganin. Visi šie asmenys yra

didžiausi vakarų kultūros prieštai. Jie puikiai atstovauja Tolstojaus veikale „Taika ir karas“ išreikštai minčiai: „Europa niekuomet nebus Rusijos santarvininkė“.

FAKTAI ATVERIA AKIS

Britai atviromis akimis pradeda pastebėti naują pavojų. Vikt. Golancz propagandinėmis knygomis atliko didelį vaidmenį tame krašte. Jis nurodo bolšvikų išvedžiojimus: „D. Britanija, bet ne Vokietija paskelbė karą, nes pastaroji sutartinai su Sovietais ieškojo taikos būdo sugyventi“. Autorius pateikia Europos sunykimo vaizdus: gyventojų išvežimą, marinimą badu ir žiaurios nusikaltimus, kuriuos padarė bolševikai.

JTO PILNATIES POSĖDŽIAI

Lyg saulės patekėjimo laukta šios Pilnaties posėdžių. Bendri pareiškimai — padaršinimai teikė vilčių, kad didžiosios galybės pradės kūrybinį taikos darbą. Dabartinė įvykių raida Pilnatyje verčia prarasti optimistines nuotaikas. JAV ir Sovietų prieštarauja pareiškimai nieko gero nežada. Kai kurie klausimai, pav., Sovietų pasiūlymas apsiginklavimą mažinti, pasiūstas politinei komisijai, kuri turi pateikti siūlymus Pilnatai.

Politinė komisija gauna dar Franco santvarkos klausimą, bet tik formaline prasme, nes S.T. ji svarstant, pagal statuto § 12 Pilnatis dienotvarkėn įrašyti negali. Noel Baker, britų delegacijos atstovas, laikė galima keistenybe, jei S.T. išbrauktų Ispanijos klausimą iš dienotvarkės. Toji keistenybė jau įvykdyta — Franco santvarkos klausimas išbrauktas. Tuo atveju dar lieka Pilnatis, kuri gali nutarti, patarti, bet neturi priemonių priversti. Pilnaties posėdį uždarant, J. Bech, Luxemburgo atstovas, teisingai nurodė, kad tarptautinės taikos nėra ko tikėtis, kol tarptautinė teisė neturės sankcijų, kitaip tariant, JTO savo kariuomenės.

Manuilski, Ukrainos atstovas, ypač įžuliai puolė galybes, „kurios veržiasi ūkinėmis, politinėmis ir karinėmis priemonėmis užvaldyti pasaulį“.

„Tik kvailiai ir nusikaltėliai gali drįsti kalbėti apie naują karą ir varyti propagandą, kuri sudarytų sunkumų JTO, palaužtų psichologines nuotaikas naujai katastrofai“.

Manuilskio kalba yra tiek nuoširdi, kaip ir Molotovo siūlymas nusiginkluoti, kai jie daugiausia ginkluotų vyrų už savo nugaros laiko.

Tokio nenuoširdumo ir nepasitikėjimo, kurie yra visų blogumų šaltinis, užtiksimas ne vien tik čia. Štai Sovietai buvo šalininkai, kad JTO bu-

IR GYDYTOJUS VĖS?

Berlynas, XI. 10. Paskutinio mis dienos Pankowo ir Oberschoenweide Berlyno be-cirkuose gyveną vokiečių gydytojai buvo pašaukti į vokiečių policijos nuovadas ir ten jie turėjo užpildyti tam tikras anketas. Anketas užpildant dalyvavo sovietų karininkai. Berlyno Sveikatos įstaigos vedėjas pranešė, kad visi gydytojai turi būti pasiruose būti įstaigos dispozicijoj ir laukti tolimesnių pranešimų.

Sveikatos įstaiga kol kas nepatvirtino gandus, kad į Sovietų S-gą bus vežami vokiečių gydytojai ir gailestingosios seserys.

veinė būtų Amerikoje. Dabar Manuilski siūlo ją perkelti į Europą, bet 46 balsais prieš 4 tas siūlymas atmetas. JTO buveinė greičiausia liks JAV ir net San Franciske.

Eilė svarbių klausimų iš Pilnaties perkelta į komisijas, kurios galės jų kai kuriuos tik mėnesio bėgyje aptarti.

Pilnaties svoris iš Flushing Meadows atsiduria Lake Success, kus susitelkusios komisijos.

JTO šiuometinis biudžetas 20 mil. dolerių; 1947 m. numatoma 24 mil., kurių tarpe tarnautojų algoms 14 mil. dolerių. Tomis sąlygomis pilnai suprantamas senatoriaus Vandenberg skatinimas mažinti personalo išlaidas.

Nuotaikos svyruojančios, slepiamos kaukėmis. Sovietai ir toliau įvairiais būdais vilkina laiką, lyg jie būtų vokiečiai, kuriems nepavyko žaibo karas. Vyšinskis sutinka diskutuoti veto klausimą. Stalinas teikė vilčių nuolaidoms, o Molotovo griežtas tonas viską palaidojo. Diskusijų svorio centras perkeliama į komisijas. Pilnatyje, kaip ir komisijose anglosaksai turi daugumą, todėl staigmenų nesitikėtina.

Pilnaties ir komisijų darbai lydimi senos tarptautinės nuotaikos, be idealų, kuriais Tautų S-ga bent pradžioje garsinosi.

Keturių galybių užsienių reikalų ministerių pasitarimai taip pat nieko gero nežada. Anglosaksai remiasi taikos konferencijos nutarimais, o Sovietai jų nenori pripažinti. Čia prasideda nuolatines nesantarvės užuomazga ir pasikeitimas toli ne malonybiniais žodžiais tarp Molotovo ir puolančių — Bevin, Byrnes.

TIK PAS GIMINES

Londonas, XI. 11. Kanados vyriausybė ruošia planą įsileisti tam tikrą skaičių DP iš Europos. Pagal tą planą, bus įsileidžiami tik tie, kurie Kanadoj turi gimines.

UNESCO MENO FESTIVALIS

Paryžiuje šiuo metu vyksta UNESCO (taip iš angliško pavadinimo pirmųjų raidžių vadinamos Jungtinių Tautų Aušklėjimo, Mokslo ir Kultūros organizacijos) konferencija.

Ta proga lapkričio mėnuo pavadintas „UNESCO mėnesiu“.

Tą mėnesį bus paskaityta visa eilė paskaitų, kurių uždavinys pasikeisti Jungtinių Tautų mokslininkų ir menininkų patyrimais ir pasiekti mais.

Prancūzų Tarptautinio artistų apsikaitimo draugija Paryžiaus Champs-Elzees teatre ruošia didelį meno festivalį.

Simfonijos orkestrai ir dirigentai

Festivalio atidaryme pirmojo koncerto, kuris sutapo su Čekoslovakijos tautine švente, programą išpildė Prahos filharmonijos orkestras, diriguojamas Rafalo Kubeliko, dalyvaujant prancūzų pianiste Nicole Henriot. Turėdamas 50 metų tradicijas, Prahos filharmonijos orkestras savo programą atliko su dideliu pasisekimu.

Paryžiaus festivalyje taip pat dalyvaus dar du simfonijos orkestrai: Belgijos karališkosios konservatorijos Lieze orkestras su choru (250 dalyvių) ir olandų Concertgebouw Amsterdame, kuriam diriguos Edvard van Beinum, dabar laikomas geriausiu Brucknerio simfonijų dirigentu ir interpretatorium.

Iš dalyvaujančių festivalyje dirigentų pirmoje vietoje minimas Bruno Walter, buvęs išvytas iš Vokietijos, o paskui po anšchluso iš Austrijos, žymiausias šių laikų Mozarto interpretatorius.

Kiti dirigentai yra: Roger Desormiere — Paryžiaus operos dirigentas; Erik Tusken — buvęs karališkosios operos Kopenhagoje dirigentas, kuris festivalyje reprezentuoja žymiausias dabartinės danų muzikos kūrinius; Karol Muench — alzasietis, kuris pastaruoju metu pagarsėjo koncertais Anglijoje, Palestinoje ir Prahoje, kur daugiausia dirigavo prancūzų kompozitorių kūrinius; Heitor Villa-Lobos, žymiausias šio meto Brazilijos kompozitorius; Rycard Blareau — taip pat kompozitorius, buff — operos „Naiveliai Londone“ ir „Burtų“ operetės autorius ir pagaliau du Lenkijos dirigentai — Pavel Kletzki ir Gregor Fitelberg.

Kamerinės muzikos solistai

Festivalyje dalyvaujančių solistų sąrašas pirmoje vietoje įrašytas garsus prancūzų pianistas Robert Casadesus, kuris savo koncertais beveik visuose Europos ir Amerikos kraštuose ir paskutiniu laiku tarptautinių muzikos savaitėse Lucernoje metu yra nusipelnęs žymiausio šių laikų virtuzo vardą.

Prancūzų smuiką reprezentuos Zino Francescatti, mažiau žinomas europiečių, o daugiau

amerikiečių publikai, kuriai eilę metų koncertavo New Yorke, Filadelfijoje, Chicagoje, Bostone, Cincinnati ir Vašingtone.

Iš jaunesniųjų prancūzų virtuozių festivalyje dalyvaus smuikininkė Josette Durivaux. 18 metų pianistė Suzanne Petit, taip pat 18 metų violončelistas Guy Fallot ir fleitistas Leon Leroy.

Su dideliu susidomėjimu Paryžiaus koncertinė publika laukia Bethoveno Sonatų, kurias smuiku ir fortepijonu atliks „stebuklingasis vaikiukas“ Henrikas Merckel ir Marija Luiza Pugnet — Caillard.

Kamerinę muziką reprezentuos Calvet'o kvartetas (Joseph Calvet, Jean Champell, Maurice Husson ir Manuel Recasens) ir brolių Pasqu ir trio.

Dainavimas

Yra numatyta, kad festivalyje dalyvaus garsi negrė dainininkė Anne Brown, kuri savo karjerą pradėjo Amerikoje, dainuodama negrų operoje „Porgy and Bess“ Bes partiją. Vėliau Anne Brown koncertavo New Yorke, Filadelfijoje ir visoje eilėje kitų JAV miestų. Europoje Anne Brown dainuoja pirmą kartą.

Teatras

Dramos meną Paryžiaus festivalyje reprezentuos tik vienas vaidinimas. Seniausias, 1818 metais įkurtas Anglijos teatras, pradžioje vadintas Cobour, o vėliau žymios angli teatro reformatorės Lilian Bayliss pavadintas „The Old Vic Theatre“ vaidins „Karalių Li-

RAŠYTOJAI IR LITERATŪRA

MIRĖ ERNEST THOMPSON SETON

JAV, Santa Fe mieste, spalio 23 d., sulaukęs 86 m. amžiaus, mirė žymusis rašytojas Ernest Thompson Seton. Pasaulinį garsą šiam, iš Anglijos kilusiam, rašytojui suteikė jo knygos iš gyvulių ir bendrai gamtos gyvenimo, kurį stebėti jis turėjo gražios progos ilgesnį laiką, kaip tyrinėtojas ir medžiotojas, praleidęs Amerikos miškuose ir prerijs. Visas savo knygas autorius pats iliustruodavo. Daugelis jo kūrinių yra išversta į svetimas kalbas; lietuvių kalboje taip pat išleistas keletas E. Thompson Seton knygos.

ATRASTAS ALEKSANDRO DUMAS RANKRAŠTIS

Kaip skelbia „France-Soir“, neseniai Paryžiuje atrastas iki šiol dar nežinomas garsiojo prancūzų rašytojo Aleksandro Dumasa knyga „Trys muškietininkai“ ir kt. autoriaus, romano „Raudonasis sfinksas“ rankraštis. Manoma, kad šis romanas, kurio vyriausiasis he-

(Keliama į 4 psl.)

ra“. Vyriausią rolę vaidins Laurence Olivier — žymiausias šių dienų Anglijos teatru aktorius.

Pagaliau šokius festivalyje reprezentuos žymiausi Amerikos, Graikijos ir Ispanijos baletai.

RAUTAS STOCKHOLME

SPIONAŽO UŽKULISIAI ANTRAJAME PASAULINIAME KARE. HIMLERIO DRAUGYSTĖ SU PRIEŠO ŠNIPAIŠ. VOKIEČIAI PARDUODA SAVO BENZINĄ... VOKIEČIŲ MIESTAMS BOMBARDUOTI

Pasibaigus karui Europoje, netrukus JAV pasiuntinybėje Stockholme įvyko iškilmingas rautas, skirtas pagerbti vienam vyrui, kuris ištisus penkerius karo metus draugijose ir biznyje savo senų draugų buvo boikotuojamas, kurio firma buvo įrašyta sąjungininkų juoduosiuose sąrašuose kurio žmona, seniau žymi antifašistė, dabar tesibičiuliavo tik su vokiečiais — naciais ir jų draugais. Tačiau šiame bankiete tas pats žmogus vos pajėgė išklausyti daugybę sveikinimų ir linkėjimų, išreikštų pagarbiausiais žodžiais, kurie jam buvo skiriami.

Tai amerikoniškas švedas Eric Ericksonas, gimęs ir išlavintas JA Valstybėse ir ten prasimušęs į didelę tarptautinę naftos prekybą. Visame pasaulyje, kur pompuojama ir pardavinėjama nafta, Ericksonas kaip namie. Pagaliau, jis atsiduria Stockholme, kur suorganizuoja naftos kroduk-

tų importo ir eksporto prekybą. Čia jam sekasi, jo gyvenimo tikslas — daryti biznesus, gerus bižnius! Jo draugai stebisi juo ir vadina „raudonuju Ericksonu“.

1940 m. Ericksonas sumano pradėti platų biznį su Vokietija, kuri tuomet dar galėjo naftą eksportuoti, daug nepakenkdama savo ūkiui. Anuomet apie bombardavimus dar niekas negalvojo. Ericksonas tampa vokiečių Prekybos rūmų Stockholme nariu. Karas jau virė ir jo draugams nepatiko tokia Ericksono draugystė su naciais. Bematant jie atšalo. Pagaliau Ericksono draugystė su švedų karaliaus pusbroliu princu Carl Bernadotte, kuris smarkiai bičiuliavosi su naciais ir paruošė švedų tautos nusiginklavimo planą ir jį įvykdė, visai nukreipė jį nuo senų draugų.

Tačiau naftos pirklys dėl to visai nesijaudino. Priešingai, per princą Carl Bernadotte

jis susipažino su gestapo šefu Svedijoje Finke. Pažintis varto abipusę pasitikėjimo verta bičiulyste ir greit po to, 1941 m. pavasarį, Finkei tarpininkaujant, Erickson gauna vizą į Vokietiją. Tiesa, vokiečių pasiuntinybės prekybos ataše Ludwig ispėja Ribbentropą, kad su Ericksonu laikytusi atsargiau, bet Himleris buvo stipresnis už Ribbentropą. Kai Ericksonas atvyko į Stockholmo aerodromą, skristi į Berlyną, staiga jis buvo sulaikytas ir nuodugni krata užtruko daugiau kaip valandą. Krata baigėsi be pasekmių, ir jis galėjo skristi. Kitą rytą švedas jau sėdėjo Berlyno Vyriausiojo gestapo būstinėje prieš du tarnautojus, kurie... pasirodo, atskridę iš Svedijos tuo pačiu lėktuvu, kaip ir Ericksonas. Dabar jie tvirtino Ericksonui, kad tokia smarki jo dokumentų ir багаžo kontrolė buvusi įvykdyta Sąjungininkų Kontrolinės Įstaigos tarnautojams įsakius...

— * —

Tuoju pat Ericksonas įsitraukė į gyvą prekybą: apžiūrėjo naftos rafinerijas, kalbėjosi su jų direktoriais, prekybininkais, specialistais, vedė derybas, kurios pasibaigė su-

tartimis. Tuo pačiu metu Hamburge jis aplankė senus draugus vokiečius dar iš prieškarinės naftos prekybos — poną von W... seh, bankininką von St... r ir daugelį kitų, kurie tuoj po atsisveikinimo savo soduose ir daržuose kažką atsargiai pakasė. Pagaliau Ericksonas su pilnu pasisekimu grįžta atgal į Svediją, o iš Vokietijos jam pradeda plaukti gausūs naftos gaminių tiekimai. Dabar Ericksono firma patenka į juoduosius Sąjungininkų sąrašus, o seni ir geri jo draugai apiečia lokalus, kuriuose lankosi Ericksonas. Gatvėse jo niekas išskyrus nacių, nebesveikina.

— * —

Bet šalto biznieriaus tai visiškai neįaudina. Dabar jis nuolat keliauja Vokietijoje. Savo SS ir gestapo draugams jis gausiai nuveža sviesto ir kitų gėrybių, jų žmonoms brangių kailių ir... gerai uždirba. Tačiau prasideję bombardavimai tolydžio dažnėja, tiekiami Ericksonui silpnėja, o ir produkcijos vietovės, nors puikiai užmaskuotos ir po bombardavimų nuostabiai atstatomos, vis dažniau išsmarkiau* nukendina.

(B. d.)

rojus yra kardinolas Riche-lieu parašytas 1865 metais.

Laikraštis praneša apie to-kią šio naujai surašto ran-krasčio istoriją: A. Dumas 400 psl. turintį „Raudonojo sfink-so“ rankraštį laikui įteikė vie-nai jaunai poniai, dainininkės Marie-Cornelie Falcon sese-riai, apie kurią tačiau tik tiek žinoma, kad ji buvusi tūlo rusų kunigaikščio T. žmona. Ši ponia A. Dumas romano rankraštį išvežė į Rusiją, iš kurios knyga revoliucijos me-tu, kartu su kitomis vertybė-mis, atsidūrė Prancūzijoje. Paryžiaus nacionalinės biblio-tekos knygų žinovai, palyginę šį rankraštį su kitų A. Dumas knygų rankraščiais, paskelbė, kad tai esąs neabejotinai A. Dumas kūrinys.

BERNARD SHAW ISTIKO NESEKMĖ

„Senąjį jaunuolį“ Bernard Shaw, šiemet minėjusį 90 m. amžiaus sukaktį, neseniai isti-ko nesekmė: jis paslydo nuo kedės ir susižeidė koją. Kai originalųjį rašytoją, begulintį lovoje, aplankė fotografas, jis sušuko: „Tai nėra mano mir-ties patalas! Tai vis tos senosios mano kojos, dėl kurių aš priverstas tyti lovoje.“

SPEKULIACIJA BIBLIJOMIS

Amerikiečių žiniomis, karo metu buvo išleista 14,5 mili-jono egz. biblijų, atspausdintų keturiasdešimtyje kalbų. Trys milijonai biblijų 23-mis kal-bomis buvo paskirta išlaisvin-toms tautos ir belaisvių sto-vykloms. Ypatingai didelė bi-blijų paklausa po karo pasi-reiškė Pietų Afrikos miestuo-se, kur biblija virto net spe-kuliacijos objektu. Kaip skel-biama, už bibliją ten mokama net penkiaropai brangiau, ne-gu ji kainuoja.

MILIJONINIAI JAV KNYGŲ TIRAŽAI

Bene didžiausią JAV knygų tiražą per paskutiniuosius 50 metų pasiekė neseniai dvasi-ninko Charles Monroe Shel-don parašytoji romano formo-je dvasinio turinio knyga „In His Steps“, kurios iki šiol iš-pirktą 8 milijonai egzemplio-rių. Kita Elber Hubbard kny-ga „Message to Garcia“ iš-leista 4 milijonų tiražu, o nuo šios neatsilieka Margaret Mit-chell „Gone with the Wind“ su 3.625.000 tiražu. Dale Carnegie su „Kaip laimėti draugai“ pa-siekė 2.750.000 egz., o po jo seka Lew Wallace „Ben Hur“ (2,5 mil.), Mark Twain „Anto-nius Adversus“ ir „Tom Sa-wyer“, H. Sienkiewicz „Quo vadis“ ir Hull romanai „Sei-kas“, pagal kurį savo laikų buvo pagaminta filma. Kaip charakteringą amerikiečių li-teratūrinį skonį pabrėžia po-puliariausioji šiuo metų kri-minalinių romanų rašytoja Mary Rinehart, kurios knygos dešimties milijonų egz. tiraže jai davė apvalią devynių mili-jonų dolerių sumelę...

BYRNES REIKALAUJA

JAV užsienių reik. min. Byrnes pareiškė spaudos at-stovams, kad nesutiks Vokie-tijos klausimu vėliau tartis bet kurioje tarptautinėje kon-ferencijoje, jei New Yorke nebus prieita prie susitarimo esminais klausimais ir dėl okupacinių sričių sienų panai-kinimo.

Prie Vokietijos klausimų svarstymo būsią prieita ne anksčiau, kaip lapkričio 20 d. Vokietijos taikos sutarčiai redaguoti jis paprašysias pas-kirti atskirus specialistus.

Netiesiogiai atsakydamas į Sovietų užmačias „nusigin-kluoti“ Byrnes nurodė, kad vienintėlis veiksmingas bū-das tai padaryti yra kontro-liuoti pasaulyje esančias karinės pagėgas, kad nebūtų padaryta naujų nusikaltimų. Toji kontrolė negali būti veiksminga pagal JAV siūlo-mą planą atominę energiją kontroliuoti.

Ta proga Byrnes sukritikavo Lippmanno nuomonę: taikos klausimas reikia diskutuoti pil-numoje, o ne atskirai. Vokie-tijos ar kitais klausimais ga-lybės nerado būdo susitarti, tuo labiau neįmanoma kalbėti apie visuotinį susitarimą.

Lapkričio 10 d. Vašingtonan sukviečiami amerikiečiai, va-dovauja Vokietijos okupaci-jai: amb. Robert Murphy, gen. L. Clay ir daug specia-listų.

Tuo pat metu gen. Clay ir marš. Sokolovski Berlyne ve-da slaptas derybas. Gen. Clay pareiškė Dana agentūrai, kad tokių derybų nebuvo, bet pri-pažino: „Kiekvienas mūsų diskutuoja savo atsakomybe, kad rastų būdą susitarti. Toki pasitarimai buvo vesti su So-vietų atstovais pašalinti esa-miems nesutarimams ir pa-tiekti planus savo vyriausy-bėms“.

G. G.

LIETUVIAI BELAISVIAI GALI ĮVAŽIUOTI Į JAV

Kompetentingų įstaigų pra-nešta, kad lietuviai, tarnavę vokiečių kariuomenėje, dabar esą anglų nelaisvėje D. Bri-tanijoje, gali prašyti anglų įstaigų nukreipti juos į ameri-kiečių ar britų okupuotas zo-nas Vokietijoje. Lietuvis, esąs britų karo nelaisvėje, gali pra-šyti Amerikos konsulo vizos įvažiuoti į JAV. Tačiau tuo pat metu jo artimieji ar gi-minės JAV turėtų parūpinti jam reikalingų dokumentų (affidavite ir kt.) įvažiuoti į JAV.

VOKIEČIAI APIE LIETUVIŲ DAINAS IR ŠOKIUS

Stuttgarts. „Stuttgarter Zei-tung“ Nr. 102 įsidėjo žinutę, kurioje rašo apie lapkričio 6 d. Fellbacho miesto halėje įvy-kusį lietuvių menininkų gru-pės pasirodymą, kuris vokie-čiams davė progos susipažinti su lietuvių liaudies dainomis ir tautiniais šokiais. „Tekstai vokiškai ausiai nebuvo pil-nai suprantami, rašo laikra-s-tis, tačiau labai gerai išlavinto choro išpildytų dainų gausybė melodijų buvo tikras džiaugs-mas išklausyti. Taip pat ir tautiniai šokiai, pašokti pui-kiuose, manguose tautiniuose drabužiuose, rado gausų pri-tarimą.“

PADĖKA

UNRRAI, Dr. Petrikui, Dr. Čerskui, Dr. Petrikoniui, UN-RRAs gailėstingoms seserims Miss Weldre ir Miss Rinne, A. A. ELENAS ANUZIENĖS ilgoj ir sunkioj ligoj bei pas-kutinėse jos gyvenimo valan-dose parodžiusiems tiek daug nuoširdaus rūpesčio, reiškiamame nuoširdžią padėką

Vyras, duktė, sūnūs, marti, žentas, anūkė ir giminės ANUŽIAI IR CHVEDUKAI

LIET. KUNIGŲ LYGA KREI-PĖSI Į PREZ. TRUMANĄ

Kaip praneša „Kath. Sonn-tagsblatt“ Nr. 44, Lietuvių Kunigų Lyga JAV kreipėsi į prez. Trumaną su prašymu, jog jis darytų visa, kas gali-ma, kad vėl būtų įvesta krikš-čionims laisvė Lietuvoje, Esti-joje ir Latvijoje pagal princi-pus, kuriuos JAV per karą yra gynusios.

SALTALVIŲ — TEKINTOJŲ AMATŲ KLASĖ SAVO DARBA PRADEDA

Visi, užsirašę į saltkalvių — tekintojų amatų klasę Nueringene, susirenka lapkričio 12 d., antradienį, 16 val. Aukšt. Technikos Mokyklos patal-pose.

Vedėjas

V. JONUŠKAITĖS KONCER-TAS KIRCHHEIME

Kirchheimas. Lapkričio 13 d., trečiadienį, Kirchheime, Fuchsen salėje įvyks Kauno Didžiojo Teatro Operos soli-stės Vincės Jonuškaitės dai-nų ir operų arijų koncertas. Pradžią 20 val. Bilietai iš anksto gaunami skaitykloje ir prie įėjimo.

PADĖKA

Padėjusiems ir užjautusiems, palydint į amžiną poilsio vie-tą mano mylimą žmoną, mū-sų brangią mamytę, močiutę ir uošvę

A. A. ELENA ANUZIENE, Neuffeno Liet.Tremtinių Ben-druomenės Komitetui, Liet. Raud. Kryžiaus skyriui, kle-bonui kun. Juodeikai ir pris-idėjusiems prie bažnytinų, apeigų, Neuffeno visuomenei ir visiems kitiems reiškiamame nuoširdžią padėką

Vyras, duktė, sūnūs, marti, žentas, anūkė ir giminės ANUŽIAI IR CHVEDUKAI

NAUJI LEIDINIAI

J. Zdanavičius DE PROFUN-DIS. Mišriam chorui su var-gonais. Išleido „Mintis“ Mem-mingene 1946 m. Kaina RM 3,—.

MINTIS, literatūros, meno ir mokslo žurnalas, Nr. 2—3, rugsėjo spalio mėn. 1946 m. Kaina RM 5,—.

APŽVALGA

Lithuanian Newspaper. Per-mitted by UNRRA Team. Išleina 3 kartus per savaitę: antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Leidžia ir redaguoja Redakcinę Kole-giją. Ats. red. Alb. Valenti-nas. — Prenumerata 1 mėn. RM. 6,—; atskiras numeris 50 Pf. Redakcija ir admini-stracija: (14 a) Nuertingen, Katharinenstr. 31/1. — Ein-s-ta: Apžvalga Giro-Konto Nr. 2255 in Sparkasse Kirch-heim/Teck (14 a). Spaudžia: A. Gottlieb & J. Osswalds Buchdruck., Kirchheim/Teck.

KRONIKA

LIETUVIŠKŲ DAINŲ TRANSLIACIJA

Stutgartas. Savo laiku Čur-lionies vardo meno ansamblis, Stuttgarto radiofono pakvies-tas, į plokšteles įdainavo lie-tuviškų liaudies dainų ir įgro-jo tautinių šokių bei kitų me-lodijų. Tos dainos ir šokiai jau keletą kartų buvo trans-liuojami per Stuttgarto radi-ją, gi dabar, lapkričio 15 d., penktadienį, per tą patį radi-ją įprastine banga dar kartą turėsime progos išgirsti mūsų skambiąsias liaudies dainas. Transliacija įvyks nuo 19.15 iki 19.30 val.

VINCĖS JONUŠKAITĖS KONCERTAS

Nuertingenas. Lapkričio 10 d. Aukštesnioji Technikos Mo-kykla suruošė žymiosios Mū-sų dainininkės operos solistės Vincės Jonuškaitės dainų kon-certą. Su dideliu įsijautimu ir puikiu išpildymu praskambė-jo žymiųjų pasaulinių ir lie-tuviškųjų autorių kūriniai bei harmonizuotos mūsų liaudies dainos. Atsidėkojant už bran-gų vakarą, kolonijos, Aukšt. Technikos Mokyklos, skautų ir gimnazijos atstovai solistei įteikė adresą ir daug gėlių. Dainininkei akomponavo Dr. Franz Hallasch.

SUSTOJO „ŽIBURIAI“

Augsburgas. Kaip „Žiburių“ dienraščio Nr. 114 pranešama, „Žiburių“ savaitraštis UNRRA patvarkymu sustabdytas (pas-kutinis išėjo 41 Nr.) ir tol neišeis, kol nebus gauta licen-zija iš amerikiečių karinės valdžios. Pagal atitinkamų or-ganų patikinimą, atrodo, kad licenzija „Žiburių“ savaitraš-čiui bus duota.